

Pekoudé – Le récit de l'édification du Tabernacle

Source : Likouté Si'hot volume 16, première Si'ha sur Pekoudé

<p>Introduction : Quelles questions Rachi traite-t-il dans son commentaire ?</p>	<h2 style="font-size: 2em;">1</h2>
<p>לקוטי שיחות: רש"י מסביר בפרושו על התורה כל ענין שאינו מובן בפשוטו של מקרא, וכאשר אין לו הסבר הוא כותב "איני יודע", וכדומה. לכן, כאשר יש ענין הנראה לפי פשט הפסוקים, ורש"י אינו מתעכב עליו, הכרחי לומר: או שאין זה קשי לפי פשוטו של מקרא, או שהענין כבר מסבר על ידי פרוש רש"י לפני כו.</p> <p>Likouté Si'hot : Rachi, dans son commentaire de la Torah, explique <u>tout</u> ce qui n'est pas clair dans le sens simple du verset ; et s'il n'a pas d'explication, il écrit : « je ne sais pas », par exemple. Aussi, quand une question se pose sur le sens simple et que Rachi n'intervient pas, cela signifie forcément que : soit la question n'en est pas une selon le sens simple du verset, soit elle peut s'expliquer avec un commentaire <u>antérieur</u> de Rachi.</p>	<p>Rachi commente tout ce qui n'est pas clair selon le sens littéral.</p>
<p>Analyse : Une question évidente sur notre Paracha, que Rachi ne soulève pas...</p>	<h2 style="font-size: 2em;">2</h2>
<p>לקוטי שיחות: בפרשיות ויקהל ופקודי מספר על העברת צווי הקב"ה לבני ישראל, על ידי משה רבינו, בקשר לתרומת המשכן, עשיית המשכן וכליו ובגדי הכהנה, לכל פרטיהם. לכאורה, די היה שלאחר צווי ה' למשה בפרשיות הקודמות יכתב "ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה", כמצוי במקומות רבים בתורה.</p> <p>Likouté Si'hot : Dans les Parachiot <i>Vayakhel</i> et <i>Pekoudé</i>, la Torah relate comment Moché transmet aux enfants d'Israël les ordres divins concernant le Tabernacle et tout ce qui le concerne, <u>jusqu'au moindre détail</u>. A priori, il eut été suffisant que la Torah énonce brièvement après les Parachiot précédentes que « <i>les enfants d'Israël firent tout ce que D.ieu avait ordonné à Moché</i> », comme on le voit fréquemment dans la Torah !</p> <p>רש"י על ויקהל לה, ה: כבר פרשתי נדבת המשכן ומלאכתו במקום צונאתן (בפרשיות תרומה, תצוה, תשא).</p> <p>Rachi sur Vayakhel 35, 5 : J'ai déjà expliqué les offrandes du sanctuaire et son édification, quand l'Injonction en a été édictée (dans les Parachiot précédentes de Terouma, Tetsavé et Ki-Tissa).</p>	<p>Pourquoi Rachi ne commente-t-il pas la répétition faite dans <i>Vayakhel</i> et <i>Pekoudé</i> ?</p>
<p>Développement : La différence entre l'ordre de D.ieu et sa réalisation effective</p>	<h2 style="font-size: 2em;">3</h2>
<p>רש"י על פקודי לה, כב: ...משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים ואחר כך משכן, אמר לו בצלאל: מנהג עולם לעשות תחלה בית ואחר כך משים כלים בתוכו. אמר לו: כך שמעתי מפי הקדוש ברוך הוא. אמר לו משה בצל אל היית, כי בודאי כך צוה לי הקדוש ברוך הוא; וכן עשה - המשכן תחלה ואחר כך עשה הכלים.</p> <p>Rachi sur Pekoudé 38, 22 : ...Moché avait ordonné à Betsalel de commencer par la fabrication des ustensiles du Tabernacle, et de construire ensuite le Tabernacle même. Betsalel objecta : « L'habitude du monde est de construire d'abord la maison, et seulement ensuite, d'y mettre les meubles ! », et il ajouta « ainsi j'ai entendu de D.ieu ! ». Moché lui a alors dit : « Tu es bien dans l'ombre de D.ieu (<i>Betsél E-l</i>), car il est certain que c'est bien ce que D.ieu m'a ordonné ! ». Et l'on fit ainsi : le Tabernacle d'abord, puis ensuite les ustensiles.</p> <p>לקוטי שיחות: אם נאמר שסבת החזרה על ידי התורה היא כדי להודיענו השנוי הסדר בעשיה - תחלה המשכן ואחר כך הכלים (ראה אברבנאל על ויקהל), הרי עדין אין הכרח בהרחבה בפרטי הדברים בבצוע, במדותיהם וכדומה.</p> <p>Likouté Si'hot : Même si on répondait que la Torah répète les instructions du Tabernacle pour nous indiquer la modification dans l'ordre de la construction – la bâtisse avant les meubles (voir Abarbanel sur <i>Vayakhel</i>), cela n'explique toujours pas pourquoi la Torah avait-elle besoin de répéter tous les détails et les dimensions etc. !</p>	<p>Les modifications dans l'ordre de construction ne justifient pas une telle répétition.</p>
<p>Explication : Le Tabernacle est un sujet très précieux pour le peuple juif !</p>	<h2 style="font-size: 2em;">4</h2>
<p>רש"י על פקודי לה, כא: משכן העדת. עדות לישראל שיותר להם הקדוש ברוך הוא על מעשה העגל, שהרי השרה שכנינתו ביניהם.</p> <p>Rachi sur Pekoudé 38, 21 : Tabernacle du témoignage. Témoignage pour Israël que le Saint béni soit-Il a renoncé à le punir pour l'affaire du veau d'or, puisqu'Il a fait résider Sa Présence divine parmi eux.</p> <p>לקוטי שיחות: חטא העגל היה החטא הכללי והחמור ביותר אשר גרם להסתרת פניו של הקב"ה עד לכדי גזרת כליה על ישראל. מכך מובן עוד יותר החביבות והחשיבות של המשכן, אשר באמצעותו "השרה שכנינתו ביניהם", שהוא ענין כללי ונעלה עד מאד. ולפי זה מובן, שחביבות זו של המשכן אצל הקב"ה ואצל ישראל היא הסבה לכך שהתורה מזכירה את כל פרטיו וחוזרת עליהם שוב ושוב.</p> <p>Likouté Si'hot : La faute du veau d'or était la plus générale et la plus grave des fautes, qui voila la Face de D.ieu, au point de décréter la disparition d'Israël. On comprend encore mieux à quel point le Tabernacle est important et précieux, car c'est par son biais que la Présence divine résida sur Israël : c'est donc un élément très élevé, ayant une portée générale. Ainsi, cette <u>grande valeur</u> accordée au Tabernacle, par D.ieu et par Israël, est la raison pour laquelle la Torah en mentionne tous les détails, puis les répète, encore et encore...</p>	<p>Le Tabernacle est tellement précieux pour Israël que cela justifie la répétition de tous ses détails.</p>

<p>Rachi ne l'explique pas ici, car il l'a déjà commenté cela précédemment</p>	<p>5</p>
<p>רש"י על חיי שרה כד, מב: אמר רבי אחא: יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורתן של בנים, שהרי פרשה של אליעזר כפולה בתורה והרבה גופי תורה לא נתנו אלא ברמיזה.</p> <p>Rachi sur 'Hayé Sarah 24, 42 : Rabbi A'ha dit : la conversation des serviteurs des patriarches est plus chère à D.ieu que la Torah de leurs enfants. En effet, le récit de Eli'èzèr est répété deux fois dans la Torah, tandis que de nombreuses prescriptions essentielles de la Torah ne sont signalées que par allusion.</p> <p>לקוטי שיחות: מכך יודעים, שענין החביב על הקב"ה, נכפל בתורה לכל פרטיו, גם אם אינם נוספים חדושים.</p> <p>Likuté Si'hot : Cela nous apprend donc, qu'un sujet qui est cher pour D.ieu, sera répété par la Torah avec tous ses détails, même si cette répétition n'apporte aucune nouvelle information.</p>	<p>Rachi nous a déjà enseigné ce concept dans l'histoire d'Eliezer.</p>
<p>Analyse : La différence entre un « enseignement » et une « conversation »</p>	<p>6</p>
<p>לקוטי שיחות: "תורה" היא הוראות, צוויים ודינים שצוה ה' מה ומתי לעשות. "שיחה" היא דבור אשר בגלוי ובפשטות איננו צווי והוראה, אלא ספור המתאר מצב, מארע, פעלה וכדומה. לפי זה מובן גם בפרשיות שלפנינו, שלאחר פרשיות תרומה ותצוה: אין הן באות להעביר צוויים והוראות של מה ומתי לעשות, אשר כבר יודעים. כאן מספרת התורה בהרחבה איך העביר משה רבינו לישראל את הצוויים, וכיצד קימו זאת ישראל למעשה.</p> <p>Likuté Si'hot : « <i>L'enseignement</i> » : ce sont les directives et les lois par lesquelles D.ieu indique ce que l'on doit faire et comment le faire. « <i>La discussion</i> » : c'est une parole qui, en apparence, n'est pas une Injonction ou un enseignement, mais plutôt un récit décrivant une situation, un événement etc. C'est bien le cas des Parachiot actuelles, arrivant après les Parachiot <i>Terouma</i> et <i>Tetsavé</i> : elles ne viennent pas transmettre des nouvelles injonctions, elles racontent plutôt comment Moché transmet ces directives à Israël et comment Israël les réalisa.</p>	<p>La « conversation » est un récit qui n'apporte pas de nouvelles lois, mais qui peut être 'très cher' pour D.ieu.</p>
<p>Annexe : L'allusion de Rachi en citant le prénom de l'auteur : « Rabbi A'ha »</p>	<p>7</p>
<p>גמרא יומא יט, ב: תנו רבנן: ... 'ודברת בם' (ואתחנן ו, ט) - 'בם' יש לך רשות לדבר, ולא בדברים אחרים (שיחת הילדים וקלות ראש - רש"י). רבי אחא אומר: ודברת בם - עשה אותן קבע, ואל תעשה עראי.</p> <p>Guemara Yoma 19b : Nos Sages ont enseigné : Il est dit : « <i>tu en parleras</i> » (Vaet'hanane 6, 7), ce qui veut dire que tu n'as le droit de parler que des paroles de Torah mais pas d'autres sujets (enfantins et légers d'esprit - <i>Rachi</i>).</p> <p>Rabbi A'ha dit : « <i>tu en parleras</i> » - donne aux paroles de Torah un caractère fixe et ne les rends pas accessoires.</p> <p>לקוטי שיחות: רבי אחא אינו שולל לחלוטין "דברים אחרים", מפני שישנם "דברים אחרים" של "שיחה", שאינם דברים בטלים, אך עם זאת אינם תורה. הם דבורים וספורים, אשר יכולים להיות לפעמים "יפה" אפילו "מתורתן".</p> <p>Likuté Si'hot : Rabbi A'ha n'écarte pas totalement les « autres sujets », car il y a les « conversations », qui ne sont pas des paroles futiles sans être pour autant des sujets de Torah. Ce sont des « paroles » et des histoires, qui peuvent être parfois plus « chères » même que la « Torah des enfants », que les enseignements des lois.</p>	<p>Rabbi A'ha : Une conversation n'est pas forcément une parole vaine.</p>
<p>Approfondissement : Deux thèmes qui reviennent dans <i>Vayakhel</i> et <i>Pekoudé</i></p>	<p>8</p>
<p>לקוטי שיחות: בשתי הפרשיות יש שתי נקודות כלליות: (א) נדיבות לבם של ישראל, אשר הביאו, ובזריזות גדולה ביותר, את כל צרכי המשכן. (ב) ש'חכמי לב' קימו את צווי ה', ועשו את מלאכת המשכן וכליו 'ככל אשר צוה ה' את משה'. באופן מפורט יותר רואים "התפללות" (אחוד) בין שתי הנקודות אלה: גם בהבאת נדבת המשכן קים הצווי של ה' (כעבד), וכן גם במעשיהם של החכמי לב היה הענין של "נשאו לבו".</p> <p>Likuté Si'hot : Ces deux Parachiot présentent deux notions générales : (a) La générosité du cœur des enfants d'Israël, qui apportèrent, avec le plus grand empressement, tout ce qui fallait pour le Tabernacle. (b) Le fait que « les Sages du cœur » mirent en pratique l'<u>Injonction</u> de D.ieu, telle qu'Il l'ordonna à Moché. Plus précisément, on peut observer que ces deux points se présentent conjointement : La générosité du cœur était dans le but d'accomplir l'<u>Injonction</u> divine (comme un serviteur), et « les Sages du cœur » étaient aussi portés par leur cœur.</p>	<p>Vayakhel et Pekoudé : Le récit d'une générosité associée à une soumission.</p>
<p>Enseignement : L'importance d'allier l'élan du cœur avec la soumission</p>	<p>9</p>
<p>לקוטי שיחות: שיחה קשורה ל"לב", כי "שיחה" היא ענין התפלה - עבודה שבלב; ועבד הוא ענין קיום המצוות, כי מהות העבד היא קיום צווי האדון. ואלה שני הענינים: נדבת המשכן, נדיבות לבם של ישראל - שיחה, קיום הצווי על עשיית המשכן - עבד. וצריכה להיות "התפללות" של שני אלה, שקיום המצוות, ענין העבד, צריך להיות ביחד עם נדיבות הלב, ובנדיבות הלב צריך לחוש שזה מצד צווי של הקב"ה.</p> <p>Likuté Si'hot : La « conversation » fait référence à la prière, au « service du cœur » ; la « servitude » fait référence aux Mitsvot, à l'accomplissement des Injonctions du Maître. Ainsi, le don généreux du peuple d'Israël pour le Tabernacle fait référence à la « conversation », et la réalisation des Injonctions concernant le Tabernacle – au « serviteur ». Il faut « réunir » ces deux éléments : accomplir les Injonctions divines avec la générosité du cœur, et ressentir dans la générosité du cœur qu'elle provient du fait d'une Injonction divine !</p>	<p>Enseignement : Combiner la prière et la soumission des Mitsvot : Le « cœur » et le « serviteur », le tout pour D.ieu !</p>